

ELMENT A VILÁGHÍRŰ MINIKÖNYVES

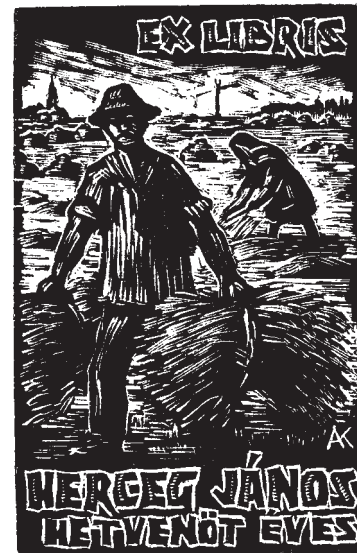
Kilencvenhárom éves korában, február 26-án elhunyt *Andruskó Károly*, a grafika, az ex libris, a miniatűr könyv világhírű művésze, az akvarell, az olajkép értő mestere. 1915-ben Zentán született, a kubikosvilágból indult. Már hat éves korában folyamatosan írt és rajzolt, de szegénysége miatt nem tanulhatott, így 1932-36 között nyomdász Zentán és Eszéken, 1943-ban a Szegedi Kereskedelmi és Iparkamarától kapott nyom-

Andruskó Károly linómetszetei, X3

Szépírási szerkesztői a Király-König Péter Zeneiskolában. Így búcsúzott: „Nagy öröm számomra, hogy 90. évemben itt lehetek a kedves Szögedében.” A Zentai Községi Képviselő Testület „In memoriam Andruskó Károly” gyászulésen emlékezett és méltatta világhírű szülőtte életútját. Lezárult életútját több mint 4000 olajfestmény, 8000 linó-fametszet és 220 minikönyv szerzőjeként jegyzi a művészettörténet. A budapesti Országos Széchenyi Könyvtár birtokában van Andruskó Károly legkisebb, a Zentán

kiadott „Kapa” című könyve. A minikönyv 6×7 mm nagyságú, és nem fotometrikus kicsinyítés. A szerző fametszeteit eredeti méretükben adja vissza. Magyarország számtalan városáról, köztük Szegedről is készített minikönyvet. Az Isten hosszú életet adott Andruskó Károlynak. Ő az adományt minikönyveivel hálálta meg.

Zenei József

dázmesteri oklevelet. Majd Szabadkán és az újvidéki Fórum nyomdában betűszedőként, korrektorként, technikai vezetőként teljesítette ki szakmaiságát. Festőként kezdte művészi pályáját. Készített olaj, akvarell képeket, monotípiákat, de igazi elemének a metszést vallotta. Mint grafikust, a hajdani, a földnélküli földmunkások verejtékes életét bemutató, a „Kubikosélet-baráberélet” című linómetszetű képregénye tett ismertté. Lapjait drámai erő, gyakran tragikus pátosz és nyers férfiaság hatja át. Ady, Petőfi és Arany János költeményeihez készített lapjai ugyanakkor lelki finomságokról, mély átélésről tanúskodnak. Az ex libris műfajának varázsa 1967-ben ejtette rabul. Linóba metszett lapjait a fekete-fehér ellentéte mögötti harmónia jellemzi. Mindig a valóság talaján maradt, az embert és a munkát állította szemléletének középpontjába. 1970-től az UNESCO keretein belül működő belgrádi, szlovéniai, magyarországi, svájci, dániai ex libris társaságok tagja. A világ valamennyi jelentős gyűjtőjének készített lapot. Alkotásait őrzi az amerikai Folklór Múzeum, valamint a zentai Városháza Andruskó-terme is. De az ázsiai országokban ugyanúgy jelen van mint az európai és a magyar gyűjteményekben. Gyakori vendége volt a Szegedi Művészklubnak. A KBK szegedi csoportjának több tagja is személyesen ismerte, leveleket váltottak és őrzik lapjait. Életében utoljára, 2004. szeptember 30-án köszöntötték a Szegedi Művészklub tagjai és a SZEGEDI

Andruskó Károly linómetszete, X3

IN MEMORIAM MESKÓ ANNA

Meskó Anna 1943. május 20-án született Miskolcon. Édesanyja tanítónő volt, hét éves korában, bíró édesapja áthelyezése miatt költöztek Gyulára. Iskoláit kitűnő eredménnyel itt végezte, de a szegedi Tanárképző Főiskola biológia-földrajz-rajz

Meskó-Póka linómetszete, X3

Meskó Anna – Póka György linómetszete, X3

szakára, „értelmiségi” származása miatt csak egy évvel később vették fel. Mesterei Vinkler László, Fischer Ernő, Cs. Pataj Mihály voltak. Szakdolgozatát „Rembrandt művészete” címmel készítette el. Póka Györggyel a főiskolán ismerkedtek meg és az utolsó évben házasságot is kötöttek. A végzést követően, 1966-ban Gyulára költöztek és szakmunkásképző iskolában művészeti szaktárgyakat oktattak. Együttesen 70 évet tanítottak.

1966-tól együtt alkotó és kiállító művészekként ismerte meg őket a nagyközönség. Köztéri alkotásuk a gyulai szakmunkásképző iskola leánykollégiumának homlokzatát díszítő 100 m²-es nemesvakolat kompozíció. Egyéni kiállításaik száma hazánk számos városában meghaladja a 130-at, a kollektív kiállításaik száma pedig eléri a 140-et. A határokon túl, így Szimferopolban, Pretoriában, Minszkben is kiállítottak. A közgyűjteményekben (pl. múzeumokban és könyvtárakban)

Meskó–Póka linómetszete, X3

található kisgrafikáik (ex libriseik) közös alkotásaik. Műveik reprodukciói rendszeresen jelentek meg a megyei és az országos napilapokban és művészeti folyóiratokban (Művészet, Könyvtáros, Alföld stb.). Meskó Annáé volt a rajz, Póka Györgyé, a férjé volt a linómetszés feladata. Festményeiket külön készítették. Meskó Anna a Szász Endre-féle festői technikát alkalmazta képein.

Az utóbbi években több jótékonyági kiállításra (pl. Tűzoltóság, kórházak) adtak be képeket, hogy azok eladási árával járuljanak hozzá a nemes célok megvalósításához. Így történt 2008 februárjában is. Február 5-én a gyulai képzőművész házaspár, Meskó Anna és Póka György kezdeményezésére festményeikből és grafikáikból nyílt meg kiállítás az Eszperentő téri Posta Galériában. A házaspár alkotásaihoz a *KöröspArt Galéria* is csatlakozott, ahol a megvásárolható 21 alkotás teljes bevételét 2 kisgyermek, *Ficzere Tamás* és *Moldován Donát* gyógyíttatására ajánlották fel. A következő napokon már 6 nagy nagyméretű képükkel a kiállított 17 alkotásuk, valamint a *KöröspArt* 4 kiállított műve is gazdára talált. A befolyt 355 ezer forintot fordíthatják majd a gyermekek gyógykezelésére. Meskó Anna még tudott örülni az aukciójuk sikerének, és 7-én még pótolta is férjévek az eladott képeket a Galériában. Február 8-án délben otthonában tüdőembóliát kapott és pillanatok alatt befejeződött egy önzetlen ember élete. A *Békés Megyei Hírlap* február 6-án címloldalán nagyméretű (utolsó közös képüként!) mutatja be a kiállító házaspárt. A *Gyulai Hírlap* pedig Meskó Anna virágcsendéletének színes nyomatával közös keretben teszi közzé a gyászoló család nekrológiát.

Emlékét megőrizzük.

Zenei József

